

Raadsvoorstel

jaar	stuknr. Raad	categorie/agendanr.	stuknr. B. en W.
2007	RA07.0115	B 1	07/873

Onderwerp:

Programmabegroting 2008

Portefeuillehouder: J. Kuper

Concernstaf

Concernstaf

M.G. Vroom / G. Keijzers

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld besluit

1. De primitieve begroting 2008 vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de overwegingen van het preadvies.
3. De in het preadvies opgenomen voorstellen vast te stellen.
4. De financiële consequenties van de voorstellen als bedoeld onder punt 3 te verwerken in de programmabegroting 2008 door middel van de 1^e begrotingswijziging.

Samenvatting

De begroting 2008 en de daarin opgenomen keuzes en beleidsrichtingen zijn het resultaat van

- 1) de uitgangspunten en ambities van het Bestuursakkoord 2006 – 2010 en de Collegebrief 2006 – 2010;
- 2) de uitgangspunten en ontwikkelingen zoals beschreven in de Kadernota 2007 en
- 3) de actuele ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan in de periode na deze kadernota en de maatregelen die in dat licht zijn getroffen om de bestuurlijke prioriteiten te kunnen financieren of financieel te ondersteunen. Het begrotingsresultaat is positief, ook in meerjarig perspectief.

Bijlagen: de programmabegroting 2008

Stukken ter inzage:

- het preadvies (inclusief daarop betrekking hebbende stukken),
- de programmabegroting 2008 (beleidsbegroting en financiële begroting)

jaar	stuknr. Raad	categorie/agendanr.	stuknr. B. en W.
2007	RA07.0115	B 1	07/873

Bestuurlijke ambities: “Van denken naar doen”.

In onze Collegebrief 2006 -2010 “Uit de startblokken” hebben wij invulling gegeven aan het Bestuursakkoord 2006-2010. We hebben daarin aangegeven hoe we de bestuurlijke en financiële regie gestalte willen geven. Ook hebben we een aantal duidelijke thema’s en markeringspunten benoemd, waarmee we op hoofdlijnen de keuze hebben gemaakt voor het beleid waarop wij in deze periode concreet en zichtbaar resultaat willen boeken.

Wij hebben in lijn met het Bestuursakkoord gekozen om te focussen op de thema’s werk, wonen, bereikbaarheid en jeugd.

Naast de genoemde thema’s heeft ons college gekozen voor een aantal markeringspunten; punten waarop zichtbare en concrete resultaten moeten worden bereikt.

In de Kadernota 2007 is aan veel van deze zaken aandacht gegeven. Als voorbeelden kunnen worden genoemd: de uitvoering van de kadernota economie, de invulling van de regiefunctie woningbouw, de bouw van het nieuwe theater, de ontwikkeling van de diertuin, Brede schoolontwikkeling, buitenschoolse opvang, extra inzet op schuldhulpverlening.

In de nu voorliggende begroting hebben wij een maximale inspanning geleverd om onze ambities te kunnen realiseren. Op deze wijze maken wij de omslag “van denken naar doen”.

Daarnaast hebben wij een aantal projecten aangewezen die belangrijk worden geacht voor de verdere ontwikkeling van Emmen. Verheugend is te constateren dat deze alle in ontwikkeling zijn genomen of zelfs al in de realisatiefase zijn beland. Wij doelen hierbij op de Kenniscampus (de bouw is gestart), de centrumontwikkeling op de diertuinlocatie, de Vaarverbinding Erica- Ter Apel en Veenparkkanaal, de planontwikkeling voorzieningen Delftlanden en de interactieve ontwikkeling van het beleidskader Maatschappelijke Ondersteuning, waarin maatschappelijke zorg, participatie en sociale samenhang speerpunten vormen.

Het werken als bestuur

Het college wil zich in de toekomst meer richten op het scheppen van voorwaarden voor ontwikkeling in onze gemeente, meer dan het zelf doen. Regievoering is dan de primaire invalshoek van onze inzet. Wij gaan er van uit dat de samenleving en de markt deze ambities mede willen dragen.

Deze ontwikkeling in de bestuurlijke opstelling is in de begroting 2008-2011 herkenbaar aanwezig. Onderwerpen als diertuin/ theater, multifunctionele accommodatie Emmerhout, het masterplan Tuinbouw en vaarverbinding Erica- Ter Apel zijn daarvoor goede voorbeelden.

Juist bij deze grotere ontwikkelingen is het van groot belang om met alle belanghebbenden samen te werken en daarin positie te kiezen.

Grootschalige ontwikkelingen

In 2008 zal een groot aantal grootschalige ontwikkelingen vragen om bestuurlijke inzet en besluitvorming. Wij denken daarbij met name aan:

- Bouw theater en verplaatsen diertuin
- Invoering Brede school-concept
- Ontwikkeling en uitvoering Masterplan Tuinbouw (zowel Rundedal als de bestaande terreinen)
- Realisatie Masterplan Emmen-centrum, specifiek de invulling locatie diertuin
- De vaarverbinding Erica-Ter Apel.

Verder zal een groot aantal ambities en ontwikkelingen de aandacht vragen. In dit verband wijzen wij op:

- de dereguleringsopgave die wij ons hebben gesteld,
- het optimaliseren van de digitale dienstverlening,
- de uitbouw van de internationale economische contacten,
- de woningbouwambitie,
- de planontwikkeling voorzieningen Delftlanden,

- het vermindering van het aantal bijstandsgerechtigden met 25%,
- verder ontwikkelen van de werkformule van Qwink,
- de corridorontwikkeling Noord-Zuid (N34), de functies van de Hondsrugweg en Rondweg,
- uitvoering van het beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning,
- herhuisvesting Centrum Beeldende Kunst,
- de herhuisvesting van de gemeentelijke organisatie en
- de samenwerking met andere gemeenten; in het bijzonder Coevorden en Borger-Odoorn.

Een belangrijk gegeven in het bereiken van onze doelstellingen is zeker ook de relatie met de provincie, aangezien deze nauw betrokken is bij ontwikkelingen die meer dan stedelijke betekenis hebben.

De inzet bij de grootschalige ontwikkelingen

Theater en dierentuin

Er is voor gekozen om deze twee zaken uitdrukkelijk aan elkaar te koppelen. Wij hebben de ambitie om de synergie te laten leiden tot een unieke ontwikkeling waarvan de uitstraling tot ver over de landsgrenzen reikt. Het theater zal een integraal onderdeel gaan vormen van de parkvoorziening. Inmiddels hebben wij u bij de Kadernota 2007 voorgesteld per 2010 € 500.000 in de begroting op te nemen om de culturele programmering in het theater op niveau mogelijk te maken. Daarnaast hebben wij het voornemen om een substantieel deel van de totale investering te dekken uit het Grondbedrijf.

Brede School

Inmiddels is op een 13-tal locaties projectontwikkeling gestart om te komen tot de invoering van het Brede Schoolconcept. Met behulp van rijks gelden kan hieraan invulling worden gegeven. De gelden zullen echter op enkele locaties onvoldoende mogelijkheden bieden om de volledige financiering te garanderen. Met name de grote initiatieven voor de Delftlanden en Emmerhout vragen om forse investeringen, waarbij de investering in Emmerhout nog niet volledig in de meerjarenbegroting is opgenomen en Delftlanden is uitgesteld tot 2009.

Masterplan Tuinbouw

Met betrokkenen wordt in consortiumverband gesproken over de wijze waarop de verdere ontwikkeling van de tuinbouw in Emmen gestalte moet krijgen. Alleen in die context kan in gezamenlijkheid richting worden gegeven. Eind 2007 moet duidelijk zijn welke ontwikkelingsstrategie wordt gekozen en welke inzet daarvoor van wie nodig is.

Masterplan Emmen-centrum

Centraal hierin staat de toekomst van het huidige dierentuingebed. Een intensief voorbereidingstraject zal eind 2007 leiden tot de eerste keuzes, waarna in 2008 de invulling verder zal worden onderzocht. De keuzes zullen een grote impact hebben voor de verdere ontwikkeling van Emmen-centrum.

Vaarverbinding Erica – Ter Apel

De Agenda voor de Veenkoloniën wordt steeds concreter. De ontwikkeling loopt parallel met de initiatieven voor de vitalisering van het platteland. Voor Emmen staat de ontwikkeling van de Vaarverbinding Erica naar Ter Apel voorop. Inmiddels is met vele partners, in het bijzonder de provincie, de volledige financiering geregeld.

Voor Emmen blijft daarna het beheer en onderhoud, waarvoor bij de Kadernota reeds is voorgesteld daarvoor de benodigde middelen, oplopend naar € 140.000 in 2013, beschikbaar te stellen.

Nieuw beleid

In de Kadernota 2007 hebben wij u een brede inventarisatie voorgelegd van ontwikkelingen die wij voorzagen en waarop wij wilden inspelen. Daarbij hebben wij aangegeven het mogelijk te achten alle door ons naar voren gebrachte onderwerpen op enigerlei wijze te willen en kunnen ondersteunen. In de voorbereidingen van de begroting 2008 hebben wij dit streven als uitgangspunt gehanteerd. In de primitieve begroting voor 2008 en in de meerjarenbegroting 2008-2011 zijn al deze voornemens dan ook verwerkt. De meest in het oog springende onderwerpen hierin waren:

- Uitvoering kadernota economie, € 100.000 in 2008

- Actieprogramma economie met Coevorden, in 2007 en 2008 € 80.000
- extra middelen onderwijshuisvesting, per 2010 einde taakstelling ad. € 164.000
- verlenging dagdelen peuterspeelzalen, structureel € 150.000
- projecten Buitenschoolse opvang plus, jaarlijks € 170.000
- invulling regierol woningbouw, jaarlijks € 60.000
- beheer en onderhoud Vaarverbinding Erica-Ter Apel, oplopend naar € 135.000 in 2013
- verlenging zwemvangnet, jaarlijks € 20.000
- cofinanciering Gebiedsopgave Landelijk Gebied, oplopend naar 193.000 in 2010
- uitbreiding werk Buurtsupport, jaarlijks € 17.500
- planning uitbreiding cultureel budget theater, € 500.000 per 2010
- een flexibel personeelsbudget; jaarlijks € 250.000
- vorming structurele budgetten nieuw beleid, € 250.000 per jaar
- incidenteel 1 miljoen vrije ruimte voor 2008.

Tevens zijn door uw raad suggesties gedaan voor nieuwe inspanningen.

Wij hebben deze betrokken in de verdere keuzes:

- Extra middelen onderhoud openbaar gebied (structurele ophoging budgetten met € 500.000 en extra storting van € 525.000 in het fonds openbaar gebied uit de afrekening Area 2006)
- Ontwikkeling Brede school (€ 50.000 structureel)
- Extra budget voor huisvesting onderwijs (€ 50.000 structureel)
- Ontwikkeling dorps- en wijkplannen (€ 400.000 in 2008)
- Procesbegeleiding ontwikkeling theater (in 2008 € 200.000 en in 2009 € 250.000)
- Investeringslast theater (€ 500.000 per 2011).

Wel plaatst onze ambitie ons nu voor het feit dat de extra ruimte die door ons was voorzien deels teniet is gedaan door onvoorziene financiële ontwikkelingen. In dit kader kunnen worden genoemd: budgetbepaling FWI, niet gerealiseerde taakstellingen, waaronder die op privatisering delen gemeentelijke organisatie, niet kunnen realiseren taakstelling BTW-compensatiefonds, gevolgen juni-circulaire en aanpassing grondslagen en maatstaven uitkering Gemeentefonds. In het hoofdstuk Budgettaire positie is een volledig overzicht daarvan opgenomen.

Samengevat hebben wij besloten tot de volgende maatregelen:

- Inboeken vrijval en structurele onderschrijvingen
- Verlaging rentepercentage van 5 naar 4,5%
- Schrappen prijscompensatie voor de gemeentelijke organisatie
- Meeropbrengst OZB door groei
- Meeropbrengst kostendeekkende tarieven
- Aanpassing budgetten FWI
- Aanpassing uitvoeringsbudgetten WWB
- Hogere uitkering Gemeentefonds.

	2008	2009	2010	2011
Resultaat kadernota 2007 (raadsvergadering 28 juni 2007)	N 1.737	N 628	N 902	
Resultaten primitieve begroting 2008-2011	N 3.141	N 3.686	N 6.701	N 6.973
Definitief begrotingsresultaat 2008-2011	V. 16	V. 1.268	N. 43	V. 189

De verdere financiering van onze ambities

In de reguliere begroting is vanuit bestaande volumes een investerings- en beleidsruimte aanwezig van ongeveer € 8 miljoen (op lastenbasis). Hieronder vallen onder andere het rioleringsvolume, onderwijsvoorzieningen (waarbij voorzieningen Delftlanden), GSB-middelen (oplopend naar € 875.000), Bedrijfsverzamelgebouw (Qwink), 6 tonspot en vitale stad/stedelijke vernieuwing. Met deze volumes kan eveneens een grote bijdrage worden geleverd aan de realisering van onze ambities.

Echter blijft nog steeds jaarlijks hiervan een substantieel deel onbenut, waardoor een deel op voorhand wordt ingeboekt als onderuitputting. Wij zullen ons inspannen om door een verbeterde en vroegtijdiger planning de middelen efficiënter te benutten.

Een overzicht van deze volumes is opgenomen in hoofdstuk 3 in de begroting.

De verder als pro memoriepost opgenomen onderwerpen zullen bij de Kadernota 2008, indien gekwantificeerd, opnieuw worden meegewogen. De nu reeds in de begroting opgenomen ruimte voor nieuw beleid maken het mogelijk om de keuzes te maken zonder directe budgettaire gevolgen. Ontwikkelingen die daaraan voorafgaand vragen om (mede)gefinancierd te worden zullen op andere wijze een voorlopige dekking krijgen uit onder meer de post onvoorzien. Onderwerpen waar wij in dit kader op korte termijn op zullen terugkomen zijn: de gewenste vrij inzetbare budgetten per kwadrant, de ondersteuning van de geprivatiseerde zwembaden, privatisering gemeentelijke diensten, grootschalig afstoten van snippergroen.

Investeringen en incidentele impulsen moeten worden bijgedragen door derden en uit de ingestelde fondsen/bestemmingsreserves, het SIOF (strategisch innovatie- en ontwikkelingsfonds), het fonds Openbaar gebied en het Onderhoudsfonds. De fondsen kennen per medio 2007 een stand van € 4 miljoen (Siof), € 450.000 (Openbaar gebied), € 300.000 (Onderhoudsfonds). Waar het bij de laatste twee fondsen gaat om de instandhouding van bestaande voorzieningen, gaat het bij het Siof juist om impulsen voor vernieuwing. Bij de Kadernota zijn daarvoor de volgende criteria benoemd:

- Het leveren van een belangrijke bijdrage aan de werkgelegenheid;
- Het genereren van cofinanciering door andere overheden en private partijen;
- Bijdragen aan de profilering van Emmen en daarmee een spin-off hebben.

Centraal thema communicatie

Waar in 2007 het centrale thema bij externe communicatie “bereikbaarheid” is, wordt voor 2008 gekozen voor ons tweede bestuurlijke speerpunt, te weten “wonen”. Als start van dit thema geldt de serie TV-uitzendingen met als invalshoek “voorhetzelfdegeldinEmmen”. Op diverse wijzen zullen wij daarna in onze externe profilering het thema wonen inbrengen. In het najaar 2007 zullen wij het plan daarvoor vaststellen.

Bestuursakkoord Rijk – gemeenten

In het bestuursakkoord “Samen aan de slag” dat recent door het Rijk en de gemeenten is afgesloten toont het Rijk de bereidheid om samen de maatschappelijke problemen aan te pakken, dit onder regievoering van de gemeenten. Verder wordt de erkenning uitgesproken dat de gemeente de eerste overheid (voor de burger) is, dat een grotere mate van autonomie van de gemeenten wenselijk is en dat in dat licht de aard en omvang van het belastinggebied voor de gemeente moet worden gezien. In de toekomst zal moeten blijken wat deze uitspraken gaan inhouden.

Nadeelgemeente en benchmark

Het bureau Cebeon heeft in onze opdracht onderzocht hoe het mogelijk is dat de gemeente Emmen herhaaldelijk als “nadeelgemeente” geldt zodra er sprake is van te decentraliseren middelen. Tevens is daarbij verzocht aan te geven op welke punten het uitgavenpatroon van Emmen afwijkt van de standaarden die voor vergelijkbare gemeenten gelden voor het Gemeentefonds.

Als conclusies kunnen gelden:

Nadelen aan de inkomstenkant zijn ondervonden bij het BTW-compensatiefonds (gevolg van lagere investeringen in de peiljaren), de WMO (gevolg van beleidskeuzes bij de indicatiestelling in het verleden), afschaffing OZB-gebruikersdeel (gevolg van hogere inkomsten bij de peildata). Cebeon is van mening dat hier sprake is van beleidskeuzes van de gemeente, dan wel keuzes van derden.

Wat betreft de uitgavenkant heeft Emmen een substantieel hoger uitgavenpatroon dan de maatstaven in het Gemeentefonds op de terreinen minimabeleid/bijzondere bijstand, WVG (op begrotingsbasis), groenonderhoud, riolering, wegen/water, brandweer en rampen, bevolkingszaken.

Het college acht het wenselijk een benchmark te laten opstellen met de uitgavenpatronen van vergelijkbare gemeenten.

Het financiële beleid

De financiële regievoering zal zich de komende jaren blijven richten op het bestendigen van de al jaren geldende beleidslijnen. In de eerste plaats betekent dit koersen op een sluitende meerjarenbegroting en op een degelijk financieel beheer.

Door de ruimtescheppende maatregelen van de afgelopen jaren werd een voorzichtige basis verkregen om nieuwe beleidsvoornemens te realiseren.

Kijkend naar het financiële beeld en perspectief voor de komende jaren zullen we hoge eisen blijven stellen aan de financiële discipline. Vanuit die basis hebben we gestreefd naar een aanpak om zoveel mogelijk met de bestaande middelen ruimte te maken voor nieuw beleid.

Zoals in de Kadernota al is aangegeven zal het laatste kwartaal van 2007 worden benut om te werken aan:

- Overleg en afstemming met samenwerkingspartners, waaronder andere overheden
- Programma's opstellen voor de diverse volumes die standaard in de begroting zijn opgenomen
- Het ontwikkelen van investeringsscenario's voor de grote ontwikkelingen
- De inzet bepalen vanuit de fondsen SIOF en Openbaar gebied
- De mogelijkheden onderzoeken van inzet vanuit de (bestemmings-)reserves.

Een concept-besluit is bijgevoegd.

Emmen, 2 oktober 2007

Burgemeester en wethouders van Emmen,
de secretaris, de burgemeester,

A.J. Mewe

C. Bijl

jaar	stuknr. Raad	categorie/agendanr.		stuknr. B. en W.
2007	RA07.0115	B	1	07/873

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Emmen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 2 oktober 2007, nummer:07/873;

b e s l u i t :

1. De primitieve programmabegroting 2008 vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de overwegingen van het preadvies.
3. De in het preadvies opgenomen voorstellen vast te stellen.
4. De volgende amendementen daaraan toe te voegen ten laste van de volumes nieuw beleid:
Sport- en spelvoorzieningen wijken en dorpen – jaarlijks € 218.000;
Subsidiëring sportaccommodaties ter compensatie OZB – jaarlijks € 142.000;
Onderhoud geprivatiseerde sportvoorzieningen – jaarlijks € 60.000 met ingang van 2009;
Vrijwilligerswerk WMO – jaarlijks € 150.000;
Kunstwerk Zwartemeer - € 375.000 in 2008;
Fonds museale voorzieningen – in 2008 en 2009 telkens 250.000 en 2010 en 2011 telkens € 150.000;
Dorps- en wijkplannen – in 2009 € 500.000;
Subsidie RTV Emmen – in 2008 € 24.000;
Onderwijshuisvesting – in 2008 en 2009 telkens € 100.000;
Verruiming flexibel personeelsbudget – jaarlijks € 250.000, onder het laten vervallen van de formatieclaims WKPB, knelpunt leerplicht, regierol woningbouw en schuldhulp (totaal € 214.000 in 2008, € 284.000 in 2009, € 344.000 in 2010 en 2011).
5. Beschikbaar te stellen ten laste van de Vrije Algemene Reserve:
Jeugdparlement - € 40.000;
KEI-Goede fietsnetwerk - € 50.000;
Architectuurgids Emmen - € 50.000;
Subsidiëring Op Stee - € 20.000.
6. De financiële consequenties van de voorstellen als bedoeld onder punten 3, 4 en 5 te verwerken in de programmabegroting 2008 door middel van de 1^e begrotingswijziging.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 5 november 2007, voortgezet op 8 november 2007.

de griffier,

de voorzitter,

H.D. Werkman

C. Bijl